

Розділ 7 -- «Синод Богородиці»

Коли у вівторок ранкове богослужіння на честь Різдва Христового закінчилося, втомлені віруючі вже збиралися розійтися, як раптом крихітна п'ятирічна Харитина крикнула з вікна вітальні: «Падає сніг!»

Андрій з дружиною Параскевою кинулися до вікна перевірити, чи правду каже дочка. Іван і Маша пішли слідом, щоб побачити, що таке хвилювання. Антип і його дружина Євгенія приєдналися до натовпу біля широкого панорамного вікна. Сніг ішов шквалом, прилипав до холодної січної землі. Тонкий білий килим постелений над землею, ніби в пам'ять пречистого народження від Діви Відкупителя всього людства.

— Це вперше за цю зиму випав сніг,— оголосив Андрій, в очах якого відбивався білий блискучий сніг.

«Мабуть, вперше і востаннє за цей рік», — прокоментувала його дружина Параскева.

«Іван приніс нам це благословення», — міркував Антип.

— Я якраз про те саме подумала, — сказала Маша, вражена таким збігом. «Я думала, що сніг вітає нас в Орегоні та до нового життя в Америці».

— Мамо, — гукнув Микола, який ожив разом з іншими дітьми. «Можемо ми вийдемо на вулицю пограти зі снігом?»

— Може, ми підемо зробити чоловіка із снігу, — благала Харитина, натягуючи мамину сукню до литок.

— Коля застудиться, — сказав Іван. — У нього слабкі легені.

«Нехай», сказав Андрій. «Тут сніг випадає лише один чи два рази на рік, у тому, що дехто називає «банановим поясом». Принаймні дозвольте дітям розважитися».

Мама одягла дітей у теплий одяг, і за лічені хвилини діти згрібали рукавицями м'який пухнастий сніг і ліпили сніжки. Нічне небо повільно змінилося на денне, і приховане сонце зійшло на східному горизонті. Білий сніг тихо плив до витягнутих рук дітей, які намагалися вловити хрусткі пластівці та відчути чистий водянистий смак у роті.

Матері й тата дивилися, як діти бавилися на густішому снігу; вони отримували допоміжне задоволення від перегляду, оскільки, роблячи це, вони згадували своє дитинство. Дні невинності та безвідповідальності здавалися раєм у порівнянні з дорослим завданням забезпечити їжу та притулок для сім'ї. Діти були безтурботні, грайливі, не думали про завтрашній день, а дорослі були постійно заклопотані роботою і завжди хвилювалися, що їх чекає в майбутньому.

Небесний сніг ніби вкрив всю землю і всі домівки одним гігантським покривалом забуття і спокою. Саме у сніжні дні більшість людей просто хотіли посидіти вдома біля теплого вогнища й спостерігати, як земля наповнюється білизною. Андрій вийшов на подвір'я по оберемок вільхових дров для багаття. У нього миттєво спалахнув вогонь. Чоловіки зібралися біля теплого вогню в цегляному каміні та обмінювалися історіями про Китай і Бразилію та будували плани про рибалку на узбережжя, а жінки зібралися біля плити на кухні та розмовляли про своїх дітей, які ростуть.

У Андрія вдома це вийшло цілий день. Усім було весело, і ніхто не хотів зупиняти гуляння. Жінки весь день пекли і готували російський хліб, всілякі закуски, котлети, лапші, пірошки. Андрій виніс свою брагу (домашнє вино з ягід) і вшанував друзів із закінченням 40-денного Різдвяного посту та початком великого бенкету, який у тому чи іншому вигляді триватиме до наступного посту. М'ясні та молочні продукти, заборонені під час Різдвяного посту для підготовки до нового народження, були знову дозволені Уставом (книга правил), який регламентував повсякденне життя старообрядців.

До середини ранку діти закінчили ліпити Снігуроньку та Дід Зима й із захватом кинулися до теплої хати розповісти батькам про свої чотириметрові витвори. Карликові постаті стояли, як двоє охоронців, у передньому дворі, а їхні руки, зроблені з березових гілок, звисали нижче підперезаних поясів. В очні ямки вставляли червоні камені, а з холодильника брали моркву, щоб зробити ніс. Прокопій знайшов стару чорну російську шапку, яку його батько Андрій викинув у гаражі, а Харитина знайшла стару квітчасту російську хустку. Дід Зиму і Снігуроньку увінчали головним убором, і вони набули яскраво російського характеру.

До вечора настав час святкування малого свята в пам'ять Богородиці; це був один із численних днів у церковному календарному році, коли вшановували Богородицю. Існували також дві ікони Богородиці,

особливо важливі для росіян через чудесне явлення Пресвятої Богородиці на російській землі; це були «Володимирська Богоматір» і «Казанська Богоматір». Як «Володимирська Богоматір» вона була втіленням умілення (материнської ніжності); як «Богоматір Казанська» вона була Царицею Небесною.

Маша була настільки втомлена і виснажена урочистостями минулого дня, що до настання вечірньої служби Богородиці вона майже не помітила своїх механічних молитов і поклонів. До закінчення служби вона повільно втрачала свідомість; її голова постійно кивалася під час служби, і вона ледве трималася на ногах. Кілька разів їй здавалося, що вона впаде, але Параскева стояла поруч і підтримувала її правим плечем у хвилини слабкості Маші.

Маша була вдячна, коли, нарешті, спіткнулась на ліжку й заснула міцним сном. Іван накрив її ковдрою з гусячого пір'я і поцілував на добраніч у щоку.

Була рівно 1:30 ночі. коли Маша прокинулася з гучним «Господи помилуй», яке злякало Івана і миттєво привело його до неї.

"Що не так?" — запитав Іван, намагаючись заспокоїти ридаючу дружину.

— Мені щойно приснився страшний сон, — схлипнула Маша. Здавалося, усе її тіло вібрувало й тремтіло, наче вона щойно побачила привида.

— Що ти бачила уві сні? запитав Іван. Він тримав тремтячу дружину на руках і намагався її втішити та повернути до себе.

«Я була в дивному світі, де людей мучили за їхні гріхи», — почала Маша. Її очі дивилися вдалину, коли вона намагалася пригадати подробиці непереборного сну. «Я пам'ятаю, як побачила жінку в білому одязі, яка підійшла до мене з неба і сказала: «Піди й подивися на душі, які постраждали на поверхні землі та у вогні». На її голові була дуже блискуча корона і золотий німб оточував її голову. Вона була схожа на Пресвяту Богородицю, (Богоматір), бо мала сумний і скорботний вираз обличчя. Потім вона взяла мене за руку. і повела мене на південь, де земля палала від спеки сонця. Вона сказала мені: «Ця земля спалена голодом через гріхи людей». Вона вказала на вогняну ріку, яка була повна змій. Дракон висунув свою голову з води. Вона сказала: «Люди, яких ти бачиш у вогняній річці, це ті, кого мучив вогонь і змії за гріхи розпусти, канібалізму, і вбивство, бо вони згрішили проти тіла». Тоді я

побачив чоловіка, який висів на одній нозі, і запитав Пресвяту Богородицю, за що його карають, а вона відповіла: «Він навіки жерений червами, бо він продав свою душу за срібло і золото, і він наступав на людей за те, брудна нажива». Тоді я побачив жінку, що висіла за язик, і запитав Пресвяту Діву: «Що вона зробила не так?» А Пресвята Діва відповіла: «Ця жінка говорила злі слова і пліткувала, а тепер її язик привів її на вічну погибель і прокляття...»

«Тоді Пресвята Діва підняла мене з вогняного регіону, і я відчула, ніби летів на північ через темний тунель. Коли ми летіли крізь похмуру темряву, я почула голоси, які пронизали моє серце, як стріли. І вперше за весь час цей дивний сон, мені хотілося плакати, я запитала Пресвяту Діву: «Чиї це голоси?» Вона відповіла: "Це ті голоси, що волають у темряві до богів, зроблених з дерева та каменю. Вони не вірили в Святу Трійцю; натомість вони закликали сонце, місяць, землю та воду і поклонялися їм, як боги." І тоді почувся голос: "Благословенний! Підійди ближче, щоб ми побачили світло, бо ми не бачили світла віками". І я заплакала, почувши голос жалібний. Тоді Пречиста Діва запитала голос: «Чому ти відмовився повірити в Отця, і в Сина, і в Святого Духа?» Віддалений голос відповів, зціпивши зуби: "Ми страждали від гордості за себе, і ми хвалилися своїми досягненнями, забуваючи, від кого походить наше життя, подих і дух. Ми навіть не хотіли вшановувати тебе, Благословенний, і не визнавати, що з вас народився Господь Ісус Христос, який, прийшовши у плоті, відкупив світ від гріха». Тоді Пресвята Діва докорила голосу, що йшов із темряви, кажучи: "Чому ти жив у помилці? Хіба ти не знав, що все створіння шанує мене і мого сина?"

«І з цими словами Пресвята Діва знову залишила голос у цілковитій темряві, і ми продовжили на північ, поки не підійшли до вогненної хмари, наповненої людьми. «Це люди, які лежали в ліжку під час свят і не ходили до церкви», — сказала Пресвята Богородиця.— І ті, хто відмовився молитися, теж є. Я відвернула обличчя від вогняної хмари, бо згадала, як пропускала церкву та молитви під час деяких свят.

«Потім ми попливли на схід у човні по хвилях широкої річки, і здавалося, що вода кипить. У воді були голови чоловіків і жінок, які гойдалися вгору та вниз, як пробки, і здавалося, що вони тонуть. чоловіки та жінки ледь могли сказати «Господи помілуй» (Господи, будь милостивий), перш ніж чергова хвиля окропу затягне їх під поверхню річки.

«І тоді я побачив сонм ангелів і святих, які спостерігали за грішниками і одноставно молилися: «Свят, Свят, Свят, Святий Боже і свята Богородиця (Мати Божа), славимо Тебе і Сина Божого, народженого від Тебе». Радуйся, Джерело Світла Вічного, Радуйся, Сина породив, Адама давнього, Творче віків і Ізбавитель ко тих, що моляться Тобі. Заступайся за грішних і моли Господа нашого за весь світ».

І раптом Пречиста Діва промовила гучним голосом: «Боже, помилуй їх». І стихли хвилі на водах і затихли. Тоді Свята Діва спитала сонм ангелів про грішників у киплячій воді, і їй було сказано, що там так само мучилися іудеї, які мучили і розіп'яли Її Сина. Свята Діва відвернулася від того місця, і киплячі хвилі знову потопили грішників у вічному нескінченному русі.

«Тоді Пресвята Діва повела мене на захід і показала мені заступництво святих, і я почула невпинну молитву «Господи, помилуй». Вона сказала мені: «За заступництвом святих я буду продовжувати заступатися за все людство, доносити їхні молитви до Мого Сина, Світла світу, і благодати про милість, поки грішники не покаються у своїх гріхах і не будуть виконувати заповіді, дані їм Моїм Сином».

«При цих словах я вигукнула: «Господи, помилуй», і тоді я прокинулася». Маша закінчила розповідь про свій сон і довго мовчала. Вона багато днів розмірковувала над значенням свого сну, але наказала Іванові нікому не згадувати про сон.

Chapter 7 -- "Synod of the Mother of God"

When the Tuesday morning service commemorating the Nativity of Christ was finished, the tired worshippers were about to disband when all of a sudden tiny five-year-old Haritina shouted from the living room window, "It's snowing!"

Andrey and his wife Paraskeva rushed to the window to see if their daughter was telling the truth. Ivan and Masha followed to see what the excitement was all about. Antip and his wife Evgenia joined the crowd at the wide scenic window. The snow was coming down in flurries, and it was sticking to the cold January ground. A thin white carpet was laid over the earth as if to commemorate the pure Virgin Birth of the Redeemer of all Mankind.

"That's the first time it snowed this winter," announced Andrey, whose eyes reflected the white, glistening snow.

"It's probably the first and last time for this year," commented his wife, Paraskeva.

"Ivan brought us this blessing," speculated Antip.

"I was just thinking the same thing," said Masha, amazed at the coincidence. "I was thinking that the snow is welcoming us to Oregon and to a new life in America."

"Mama," yelled Nikolai, who had come to life with the rest of the children. "May we go outside to play with the snow?"

"Can we go make cheloveka iz cnyega (a man out of snow)," begged Haritina, pulling at her mother's calf-length dress.

"Kolya will get a cold," said Ivan. "His lungs are weak."

"Puskaiy," (let them) said Andrey. "It only snows once or twice a year here, in what some call the 'banana belt'. At least let the children have some fun."

The mother dressed the children in warm clothes, and within minutes the children were scraping up the soft fluffy snow with their mittens and making snowballs. The night sky slowly changed to day and the hidden sun rose upon the eastern horizon. The white snow silently floated to the outstretched

hands of the children, who were trying to catch the crunchy flakes and savor the pure watery taste in their mouths.

The mothers and fathers watched the children frolic in the thickening snow; they received vicarious pleasure by watching, for in so doing they were remembering their own childhood. The days of innocence and unresponsibility seemed to be like paradise in comparison to the adult task of providing food and shelter for the family. The children were care-free, playful, and had no thought for tomorrow, while the adults were constantly anxious about work and always worried about what the future had in store for them.

The heavenly snow seemed to cover all the earth and all the homes with one gigantic blanket of forgetfulness and rest. It was on snowy days that most people just wanted to sit home by a warm fire and watch the earth fill up with whiteness. Andrey went out to the patio to get an armful of alder wood for the fire. He had a blazing fire sparkling in no time at all. The men gathered around the warm fire in the brick fireplace and swapped stories about China and Brazil and made plans for a fishing trip to the coast, while the women gathered around the stove in the kitchen and talked about their growing children.

It turned out to be an all day affair at Andrey's house. Everyone was having a good time and no one wanted to stop the festivities. The women spent all day baking and cooking Russian bread, all sorts of zakuski (sweet pastry for snacks), kotlety (cutlets), lapsha (vermicelli), and piroshki (turnovers with meat filling). Andrey brought out his fermented braga (a home-brewed wine made from berries) and toasted his friends with the end of the 40-day Christmas fast and the beginning of the great feast, which would continue in one form or another until the next fasting period. Meat and milk products, which were prohibited during the Christmas fast in preparation for the new birth, were once again permitted by the Ustav (book of rules), which regulated the daily dietary life of the Old Believer.

The children had finished making a Snegurochka (Snow-Maiden) and a Dyed Moroz (Grandfather Winter) by mid-morning, and they excitedly rushed into the warm house to tell their parents about their four-feet tall creations. The dwarf-sized figures stood like two guards in the front yard, and their arms-made-from-birch-branches dangled below their girdled waist. Red stones were set in their eye sockets, and carrots were taken from the

refrigerator to make the nose. Prokopy found an old black Russian hat that his father Andrey had thrown out in the garage, and Haritina found an old flowery Russian scarf. Old-man Winter and the Snow-Maiden were crowned with the headgear, and they took on a personality distinctly Russian.

By evening it was time to observe a minor holyday in remembrance of the Bogoroditsa (Mother of God); it was one of the numerous days during the church calendar year that the Bogoroditsa was commemorated. There were also two ikons of the Bogoroditsa that were especially important to the Russians because of the Blessed Virgin's miraculous appearance on Russian soil; they were "Our Lady of Vladimir" and "Our Lady of Kazan." As "Our Lady of Vladimir," she was the embodiment of umileniye (motherly tenderness); as "Our Lady of Kazan," she was the Heavenly Queen.

Masha was so tired and exhausted by the festivities of the previous day that by the time the evening service for the Mother of God came around, she was hardly conscious of her mechanical prayers and bowings. She was slowly losing consciousness by the time the service ended; her head nodded constantly during the service, and she barely stood on her feet. Several times she thought she was going to fall, but Paraskeva stood by her side and supported her with her right shoulder during Masha's weak moments.

Masha was thankful when she finally stumbled down on the hide-away-bed and fell into a sound sleep. Ivan covered her with a goose-feather blanket and kissed her good-night on the cheek.

It was exactly 1:30 A.M. when Masha awoke with a loud "Gospodi Pomilui" (Lord, have mercy) that startled Ivan and brought him instantly to her side.

"What's wrong?" asked Ivan as he tried to calm down his sobbing wife.

"I just had a terrible dream," sobbed Masha. Her whole body seemed to vibrate and tremble as if she had just seen a ghost.

"What did you see in your dream?" asked Ivan. He held his shaking wife in his arms and tried to comfort her and bring her back to herself.

"I was in a strange world where people were tortured for their sins," began Masha. Her eyes gazed into the far distance as she tried to recall the details of the overpowering dream. "I remember seeing a lady in white clothes coming to me out of the sky and saying to me, 'Come and see the souls that

have suffered upon the face of the earth and in the fire.' She was wearing a very brilliant crown on her head and a golden halo encircled her head. She looked like the Blessed Virgin, Bogoroditsa (Mother of God), for she had a sad and sorrowful look on her face. Then she took me by the hand and led me to the south where the land was burning from the heat of the sun. She said to me: 'This land is being scorched with famine because of the sins of the people.' She pointed to a river of fire which was full of snakes. A dragon reared its head out of the waters. She said: 'The people you see in the river of fire are those tortured by fire and snakes for sins of lechery, cannibalism, and murder, for they sinned against the flesh.' Then I saw a man hanging by one foot and I asked the Holy Virgin what he was being punished for. She replied: 'He is devoured eternally by worms, for he sold his soul for silver and gold, and he stepped all over people for filthy lucre.' Then I saw a woman hanging by her tongue and I asked the Holy Virgin: 'What has she done wrong?' And the Holy Virgin answered, 'This woman used to say evil words and gossiped, and now her tongue has brought her to eternal ruin and damnation . . .'

"Then the Blessed Virgin lifted me out of the fiery region, and I felt like I was flying northward through a dark tunnel. As we flew through the dismal darkness, I heard voices that pierced my heart like arrows. And for the first time during this strange dream, I wanted to cry. I asked the Blessed Virgin, 'Whose voices are those?' She answered, 'Those are the voices crying out in the darkness to gods made out of wood and stone. They did not believe in the Holy Trinity; instead they called upon the sun and the moon and the earth and the water and worshipped them as gods.' And then a voice called out, 'Blessed One! Come nearer so we can see light, for we have not seen light for ages.' And I wept when I heard the plaintive voice. Then the Blessed Virgin asked the voice, 'Why did you refuse to believe in the Father, the Son, and the Holy Ghost?' The distant voice answered with clenched teeth, 'We suffered from pride in ourselves, and we gloried in our own achievements, forgetting from whom came our life, breath and spirit. We did not even want to honor you, Blessed One, nor acknowledge that from you was born the Lord Isous Hristos, who, having come in the flesh, has redeemed the world from sin.' Then the Blessed Virgin reprimanded the voice coming from the darkness, saying, 'Why did you live in error? Did you not know that all creation honors me and my son?'

"And with those words the Blessed Virgin left the voice in utter darkness again, and we continued north until we came to a fiery cloud filled with

people. 'These are the people who laid around in bed during holydays and did not attend church,' spoke the Holy Virgin. 'And the ones who refused to say their prayers are also there.' I turned my face from the fiery cloud, for I remembered skipping church and prayers during some of the holydays.

"Then we sailed eastward in a boat upon the waves of a wide river, and it appeared as if the water was boiling. In the water were heads of men and women bobbing up and down like corks, and they appeared to be drowning. The men and women were hardly able to say 'Gospodi pomilui' (Lord, be merciful) before another wave of boiling water would pull them down below the surface of the river.

"And then I saw a host of angels and saints watching over the sinners and praying in unison: 'Holy, Holy, Holy. Holy God and holy Bogoroditsa (Mother of God), we praise you and the Son of God born of you. Rejoice, Source of Light Eternal; rejoice, giver of birth to the Son, the Adam of old, creator of ages and redeemer of those that pray to you. Intercede for the sinners, and pray to our Lord for the entire world.'

"And suddenly the Holy Virgin spoke in a loud voice: 'God have mercy upon them.' And the waves on the waters ceased and were still. Then the Holy Virgin asked the host of angels about the sinners in the boiling waters, and she was told that the Jews who tormented and crucified her Son were tormented there in like manner. The Holy Virgin turned away from that place, and the boiling waves once again drowned the sinners in a perpetual never-ending motion.

"Then the Blessed Virgin led me westward and showed me the intercession of the saints, and I heard the never ceasing prayer 'Gospodi Pomilui' (Lord, have mercy). She told me: 'Because of the intercession of the saints I will continue to intercede for all mankind, to bring their prayers to my Son, the Light of the World, and to plead for mercy until the sinners repent of their sins and keep the commandments that were given to them by my Son.'

"At those words I cried out, 'Gospodi Pomilui' (Lord, have mercy), and that's when I woke up." Masha ended her account of her dream and fell into a long silence. She contemplated the meaning of her dream for many days, but she told Ivan not to mention the dream to anyone else.

[Bogoroditsa, Mother of God Ikon](#)

